

Innspill til Totalberedskapskommisjonen og Forsvarskommisjonen

Folk og Forsvar setter pris på at forsvars- og samfunnsikkerhetsspørsmål nå settes høyt på dagsorden, og på det viktige arbeidet som begge kommisjoner legger ned.

I den forbindelse ønsker vi å sende inn følgende innspill til både Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen.

Robusthet i informasjonssamfunnet

I dag har vi krig i Europa, samt usikkerhet rundt energitilgang og vareflyt. Det er mye uro i befolkningen i mange land. De fleste av oss lever dessuten i en digitalisert hverdag, der informasjonsflyten er massiv – på godt og vondt. Ideer, teorier og mistanker spres hurtig, og kan få uventet stort omfang. Konspirasjonsteorier har gode dager i sosiale media.

I en ustabil verden er det særdeles viktig å bygge robusthet i befolkningen. Robusthet mot feilinformasjon, propaganda og påvirkningskampanjer, som har som mål å destabilisere og øke polariseringen i samfunnet. En viktig «vaksine» for å stå imot dette, er å ha en godt opplyst befolkning, med et godt og bredt faktagrunnlag i bunnen for diskusjonene. Det er fakta som bør danne grunnlag for analyser, diskusjoner, vekting av ulike hensyn og forming av egne standpunkt.

Tillit

Noe av det viktigste i et fungerende demokrati er en høy grad av gjensidig tillit mellom befolkning og myndigheter. Det har vi sett viktigheten av i en rekke krisesituasjoner, ikke minst nå sist under korona-pandemien.

Her i Norge har vi bygget opp en rekke mekanismer for å forsterke denne tilliten. Gjennom den nordiske modellen for arbeidslivets parter, og et stort antall sivilsamfunnsaktører med god dialog mot statlige myndigheter, er mulighetene for gode kontaktflater og meningsutveksling mange.

Det er allikevel ikke alle som føler den samme inkluderingen, noe man raskt kan få et inntrykk av gjennom debattene som går i sosiale media.

Hvordan øke robustheten?

Totalforsvarskonseptet er grunnleggende i samfunnet vårt. Både militære og sivile ressurser må kunne tas i bruk for å øke samfunnets robusthet under krig og kriser. Det gjelder både de praktiske grep som må tas for å holde viktige samfunnsfunksjoner i gang, og den mer psykologiske robustheten som må til for å forhindre splittelse, polarisering og spredning av feilinformasjon

Sverige har tatt et grep nå, ved å (gjen)åpne Myndigheten för Psykologiskt Försvar. Deres jobb er å være på vakt mot andre lands informasjonsoperasjoner i landet. Her i Norge har vi ikke noe direkte tilsvarende, men private fakta-sjekkere gjør en god og nødvendig jobb.

Vi mener også at vi i Folk og Forsvar gjør en viktig innsats for å bygge denne robustheten i befolkningen, og særlig hos skoleungdom. Gjennom foredrag, artikler og rollespill informerer vi bredt om bl.a. forsvars- og sikkerhetspolitikk, totalforsvar, samfunnssikkerhet og beredskap, ulike konflikter og internasjonale organisasjoner. Målet er å vekke interessen for disse viktige spørsmålene, og gi dem verktøy og kunnskapsgrunnlag til å utforske videre. Og som nevnt – jo mer kunnskap man har i bunnen, jo lettere er det å avsløre falsk informasjon.

Men også voksne kan bli påvirket av eksterne aktører, og komme i skade for å spre videre falske nyheter i sosiale media. Gjennom våre rundt 60 medlemsorganisasjoner, deriblant LO og NHO, utgjør vi også et betydelig nettverk i Norges sivilsamfunn. Gjennom faktabaserte artikler og vårt sikkerhetspolitiske leksikon når vi også bredt ut til den voksne delen av befolkningen. Mange organisasjoner og foreninger benytter også vårt tilbud om foredrag på medlemsmøter.

Vi håper Kommisjonen ser viktigheten av å forsterke og videreutvikle dette arbeidet.

Vennlig hilsen, på vegne av styret i Folk og Forsvar,

Jon Kristiansen /s/

Styreleder/NHO

Kristin Sæther /s/

Nestleder/LO

Monica K. Mattsson Kämpe

Generalsekretær